

**ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА.
ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА. ОРГАНИ ТА УСТАНОВИ
ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ**
(одне заняття)

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Поняття, предмет, методи кримінально-виконавчого права як галузі права.
2. Зв'язок кримінально-виконавчого права з іншими галузями права.
3. Принципи кримінально-виконавчого права.
4. Система органів і установ виконання покарань.
5. Органи та установи, що виконують покарання, які не входять до Державної кримінально-виконавчої служби України.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

Основні нормативно-правові акти до теми

1. Кримінально-виконавчий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. - Ст. 21.
2. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2713-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 30. – Ст. 409.
3. Про утворення міжрегіонального територіального органу Міністерства юстиції з питань виконання кримінальних покарань: постанова Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 709.
4. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Типового положення про уповноважений орган з питань пробації та Типового положення про сектор ювенальної пробації» від 18.08.2017 № 2649/5.

Інші міжнародно-правові та нормативно-правові акти

5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст. 141.
6. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Документ ООН А/РЕ 2/7А: статті 1-3, 5, 6-8, 22.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р., зі змінами, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 р. Конвенцію ратифіковано Законом України від 17 липня 1997 р. № 475/97-ВР «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 40. - Ст.263: статті 3, 13, 14; Протокол № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ETS № 177): ратифіковано Законом України від 9 лютого 2006 р. № 3435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. - № 27. – Ст. 229.
8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. Док. ООН А/RES/2200 А(XXI). Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19 жовтня 1973 р.: статті 2, 3, 7, 10, 16, 26.
9. Декларація про захист всіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 9 грудня 1975 р.: затверджено Резолюцією 3452 (XXX) Генеральної Асамблеї ООН // Міжнародне

- співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. - С. 37-39.
10. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження й покарання від 10 грудня 1984 р. Конвенцію ратифіковано із застереженнями Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 3484-XI від 26 січня 1987 р. «Про ратифікацію Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання» // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1987. - № 6. – Ст. 101.
 11. Звід принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню чи ув'язненню будь-яким чином: затверджено Резолюцією 43/173 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1988 р. // Права людини і професійні стандарти для працівників міліції та пенітенціарних установ в документах міжнародних організацій. – Амстердам-Київ: Українсько-американське бюро захисту прав людини, 1996: статті 1-7, 9, 13-16, 19-31, 33, 34.
 12. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями: схвалені першим конгресом ООН від 30 серпня 1955 р. // Міжнародне співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. - С. 11-36: статті 6, 55, 57-70.
 13. Європейські в'язничні правила: затверджені Комітетом міністрів Ради Європи – рекомендація № R (87) 3 від 12 лютого 1987 р. // Міжнародне співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. - С. 143-164: частини 1-4.
 14. Основні принципи поводження з в'язнями: затверджені Резолюцією 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року // Міжнародне співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. - С. 99-100.
 15. Кодекс поведінки посадових осіб по підтримці правопорядку: затверджені Резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 р. // Міжнародне співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. - С. 53-54.
 16. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 25-26. – Ст. 131.
 17. Кримінальний процесуальний кодекс України // Голос України. – 19 травня 2012 р.
 18. Про пробацію: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 160- VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 13. - Ст.93.
 19. Про чисельність Державної кримінально-виконавчої служби України: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1526-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 20. – Ст. 151.
 20. Про виконавче провадження: Закон України від 21 квітня 1999 р. № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 24. - Ст. 207.
 21. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 29. – Ст. 535.
 22. Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України: Закон України від 24 березня 1999 р. № 550-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 22-23. – Ст. 196: додаток 12 до Статуту гарнізонної та вартової служби «Про

- гауптвахту».
23. Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України: указ Президента України від 08.11.2012 № 631/2012. Офіційний вісник України. 2012. № 87. Ст. 3531.
 24. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 29.12.2014 № 2186/5.
 25. Положення про Міністерство юстиції України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228.
 26. Положення про визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 27.02.2017 № 680/5.
 27. Положення про центральну, міжрегіональну комісії та комісію слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 27.02.2017 № 680/5.
 28. Перелік закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України затверджено наказом Міністерства юстиції України: Міністерством охорони здоров'я України від 21.03.2013 № 499/5.
 29. Інструкція про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань: затверджено наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань, Міністерства внутрішніх справ України від 19 грудня 2003 р. № 270/1560.
 30. Інструкція про порядок відбування покарання засуджених військовослужбовців у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: затверджено наказом Міністерства оборони України від 18.05.2015 № 215.
 31. Про затвердження положень про міжрегіональні управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України: наказ Міністерства юстиції України від 14.12.2016 № 3655/5. Додаток до Листа Міністерства юстиції України від 27.01.2017 № 3380/ПІ-3-158/7.

Рекомендована література

1. *Алієв Р.В.* Генезис кримінально-виконавчої інспекції: історико-правовий аспект / Р.В. Алієв // Держава та регіони. Серія: Право. – 2007. - № 3. – С. 126-131.
2. *Алієв Р.В.* Взаємодія кримінально-виконавчих інспекцій державної кримінально-виконавчої служби України та громадськості у виправленні й ресоціалізації осіб, які звільнені від відбування покарання з випробуванням / Р.В. Алієв // Держава та регіони. Серія: Право. – 2008. - № 2. – С. 91-95.
3. *Алієв Р.В.* Діяльність кримінально-виконавчих інспекцій на сучасному етапі / Р.В. Алієв // Держава та регіони. Серія: Право. – 2008. - № 1. – С. 39-47.
4. *Барац Є. Ю.* Управління державною кримінально-виконавчою службою України: адміністративно-правове дослідження: монографія. Харків: НікаНова, 2012.
5. *Богатирьов І.* Проблемність наукових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права України / І. Богатирьов // Право України. – 2008. - № 1. – С. 106-110.
6. *Богатирьов І.Г.* Державна кримінально-виконавча служба України: (історія і сучасність) / І.Г. Богатирьов, О.І. Богатирьова. – Дніпропетровськ: Ліра ЛТД, 2007.
7. *Букалов О.* Досвід співпраці громадських неурядових організацій з установами кримінально-виконавчої системи щодо сприяння ресоціалізації засуджених до

- позбавлення волі / О. Букалов // Система виконання покарань в Україні: проблеми та перспективи гуманізації. Учебно-методичний посібник. – К.: ПП «Апарат-Центр», 2000. – С. 40-44.
8. *Гальцова О. В.* Принцип поваги до прав і свобод людини у кримінально-виконавчому законодавстві, виконанні і відбуванні покарань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. В. Гальцова; Нац. акад. прав. наук України, НДІ вивч. проблем злочинності ім. В.В. Сташиса. - Харків, 2015. – 20 с.
 9. *Гречанюк С.* Взаємодія кримінально-виконавчих установ з державними органами та недержавними організаціями / С. Гречанюк // Право України. – 2004. - № 11. – С. 88-90.
 10. *Джу́жа О., Бодю́л Є.* Концептуальні засади і загальна характеристика КВК України / О. Джу́жа, Є. Бодю́л // Право України. – 2004. - №7. – С. 80-84.
 11. *Колб О.Г.* Установа виконання покарань як суб'єкт профілактики злочинів: моногр./ О.Г. Колб. — Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006.
 12. *Маковій В. В.* Виправний центр як суб'єкт виконання покарання у виді обмеження волі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / В. В. Маковій; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2012.
 13. Міжнародне співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007.
 14. *Предместніков О. Г.* Особливості організації діяльності міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України // Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 2. С. 95–103. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_2_17.pdf
 15. *Пташинський О.* Основні напрямки реформування кримінально-виконавчої системи України / О. Пташинський // Система виконання покарань в Україні: проблеми та перспективи гуманізації. Учебно-методичний посібник. – К.: ПП «Апарат-Центр», 2000. – С. 7-15.
 16. *Рудник Т.* Гуманізм як принцип кримінально-виконавчого права / Т. Рудник // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 11. – С.142-145.
 17. *Степанюк А.Х., Яковець І.С.* Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України / Академія правових наук України; Інститут вивчення проблем злочинності. — Х. : ТОВ «Кроссруд», 2007.
 18. *Ткачова О.В.* Виконання покарань у виді виправних і громадських робіт / О.В. Ткачова. – Х.: Право, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. В яких аспектах можна розглядати поняття «кримінально-виконавче право»?
2. Що є предметом кримінально-виконавчого права як галузі права?
3. Дайте визначення поняття кримінально-виконавчого права як галузі права.
4. Яка відмінність між поняттями «виконання покарання» та «відбування покарання»?
5. Що таке принципи кримінально-виконавчого права?
6. Назвіть принципи кримінально-виконавчого права і розкрийте їх сутність.
7. Що слід розуміти під виправленням засудженого?
8. Що означає «ресоціалізація засудженого»?
9. Які основні засоби виправлення і ресоціалізації засуджених передбачені чинним законодавством? З урахуванням яких критеріїв вони застосовуються?
10. Які є методи кримінально-виконавчого права як галузі права?
11. У якому співвідношенні перебуває кримінально-виконавче право з кримінальним, кримінально-процесуальним та іншими галузями права?

12. Розкрийте сутність понять «орган виконання покарання», «установа виконання покарання».
13. Які є органи виконання покарань?
14. Які органи, установи входять до Державної кримінально-виконавчої служби України?
15. Які завдання, основні функції уповноваженого органу з питань пробації?
16. Які є установи виконання покарань?
17. Які покарання виконують арештні доми? Які особливості організації арештних домів?
18. Які є види кримінально-виконавчих установ?
19. Якими нормативно-правовими актами визначається організація та просторова структура кримінально-виконавчих установ?
20. Які види покарань виконують виправні центри і щодо яких категорій засуджених?
21. Які види покарань виконують виправні колонії?
22. Які є види виправних колоній?
23. Який вид покарання та щодо яких категорій засуджених виконують виховні колонії?
24. Які органи і установи, що не входять до Державної кримінально-виконавчої служби, здійснюють виконання покарань? Виконання яких покарань покладено на ці органи (установи)?
25. Яка організаційна структура і функції дисциплінарного батальйону у Збройних Силах України? Якими нормативно-правовими актами визначено особливості його організації та діяльності?
26. Які покарання та щодо яких категорій засуджених виконують гауптвахти? Якими нормативно-правовими актами визначено особливості організації та діяльності цих установ?
27. Які завдання органів державної виконавчої служби щодо виконання покарань? Якими нормативно-правовими актами визначено правовий статус цього органу?

ЗАДАЧІ І ЗАВДАННЯ

1. Неповнолітній Кіндрат засуджений вироком суду за розбій до покарання у виді позбавлення волі на строк п'ять років. Під час відбування покарання у виховній колонії, він змушений дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, режиму ізоляції, жити в умовах постійного нагляду за ним, зобов'язаний виконувати покладені на нього обов'язки, що випливають з режиму у колонії, в тому числі носити одяг єдиного зразка. Кіндрат має право одержувати визначену на місяць кількість побачень, витратити визначену суму грошей. Засудженому Кіндрату в колонії надаються безоплатно харчування, одяг, взуття, білизна і комунально-побутові послуги. Адміністрація колонії зобов'язана виконувати необхідні медичні вимоги, що забезпечують охорону здоров'я засудженого, організовує його загальноосвітнє навчання.

Відповідно до чинного кримінально-виконавчого законодавства, що в описаній ситуації є підставою виконання і відбування покарання?

Що з наведених положень охоплюється поняттям «виконання», а що – «відбування» покарання?

2. Аркадій, за спеціальністю маляр, засуджений до покарання у виді арешту, кілька разів залучався до ремонтних робіт у слідчому ізоляторі, де він відбував покарання. За допомогу у ремонті як заохочення, начальник слідчого ізолятора дозволив йому у

поточному місці три побачення з родичами і збільшення тривалості щоденної прогулянки на годину.

Чи відповідають чинному законодавству такі дії начальника слідчого ізолятора?

Ознайомтеся зі змістом статей 51, 54 Кримінально-виконавчого кодексу України.

В якому обов'язі виконання і відбування покарання регулюється нормами кримінально-виконавчого права?

У чому полягає імперативний метод правового регулювання кримінально-виконавчого права?

3. *Нормами якої галузі права регулюються такі правовідносини:*

А. Направлення судом копії обвинувального вироку, що набрав законної сили, яким особу засуджено до покарання у виді громадських робіт, разом із розпорядженням про виконання вироку, до уповноваженого органу з питань пробації за місцем проживання засудженого.

Б. Порядок розгляду судом за місцем відбування засудженим покарання питання про умовно-дострокове звільнення засудженого від відбування покарання.

В. Регулювання тривалості робочого часу, охорони праці засуджених до покарання у виді позбавлення волі.

Г. Організація і проведення соціально-виховної роботи з засудженими до покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

Ґ. Порядок просування по службі осіб начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України.

Д. Виконання органами Державної виконавчої служби покарання у виді конфіскації майна.

4. Владислав, вперше засуджений за вчинення злочину, передбаченого ст. 257 КК України, до покарання у виді позбавлення волі на строк п'ять років з повною конфіскацією майна.

В якій установі Владислав повинен відбувати основне покарання?

В який орган (установу) суд повинен направити копію вироку для виконання покарання у виді конфіскації майна?

5. Арсен за злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дитини (аліментів) (ч.1 ст. 164 КК України) засуджений за вироком суду до покарання у виді громадських робіт на строк 100 годин.

В який орган суд повинен направити копію вироку і розпорядження про його виконання?

6. Денис за вчинення хуліганських дій (ч.1 ст. 296 КК України) засуджений вироком суду до покарання у виді арешту на строк три місяці.

В якій установі Денис повинен відбувати покарання?

Варіант: Денис є військовослужбовцем Збройних Сил України.

7. Тимур, неповнолітній, засуджений вперше до покарання у виді позбавлення волі на строк сім років за умисне вбивство (ч.1 ст. 115 КК України).

В якій установі Тимур повинен відбувати покарання?